

ELSŐ FEJEZET

Kiderült, hogy az én dolgom megkeresni a születési anyakönyvi kivonatot.

– Apa nem tudja, hol van – mondja Alice –, és mivel én már mindenhol megnéztem, csak a műtermében lehet.

Rám néz a konyhaasztal fölött, és értjük egymást, ő nem mehet fel oda, én viszont igen.

Késő van, mindjárt éjfél; Finn a hordozható kiságyban alszik az emeleten, én meg nehéznek és tompának érzem magam. De Alice is kimerült, és mindketten tudjuk, hogy neki rosszabb lenne felmenni oda, mint nekem.

Az anyánk műterme – túlzó elnevezés egy régi tárolóhelyiségnek – a ház legfelső szintjén, a hátsó traktusban van. Hátralököm a székem és elindulok fölfelé a két lépcsősoron. A kis pihenőre érve először bekukkantok a régi hálószobámba. A hordozható kiságy hálóján át látom a fiamat, a haja kócos glóriáját, az arca félholdját az alvósák fölött. Lábujjhegyen beóvakodom, és egy másodpercre megállok hallgatózni. Finn tizennyolc hónaposan is az én kisbabám, még elég kicsi ahhoz, hogy az anyai ösztö-

nöm mélyén ott lapuljon a kérdés, vajon nem áll-e le a légzése, ha nem vagyok mellette. Megérintem a homlokát. Megérintem a tarkóját. Meleg, annak dacára, hogy a szobában hideg van. Szorosabbra húzom magamon a kardigánt, és a két karomat összefonva nézek le rá. Úgy tökéletes, ahogy van, az oldalára gömbölyödve fekszik, egyenletesen lélegzik, melegen és biztonságban. Egy perc múlva kimegyek és átvágok a lépcsőpihenőn.

Nagyon hideg van idefent. Tétovázom, a kezem a kilincsen. Aztán veszek egy nagy levegőt és lenyomom.

Az egyik falnál egy hőszugárzó és egy radiátor, de jó régóta nem kapcsolhatták be egyiket sem. Még szorosabbra húzom magamon a kardigánt, és odamegyek az ablakhoz. Nincs leeresztve a redőny, látom az arcomat az ablakon, szemek nélküli, beesett orcák. A hajam boszorkányosan szétáll; valószínűleg napok óta nem fésültem ki.

Áthajolva az asztal fölött az üveghez nyomom az arcom, amíg el nem fagy az orrom hegye. Nappal madártávlati kép nyílik innen túl a házakon, túl a falun, túl a folyón, az ártéri rétekre. És a csillagok fényénél még éppen ki tudom venni az utat, amely a sövénykerítések között megbújva settenkedik fel a dombra.

Visszahúzódok. Van egy üveg jázminillóolaj a kandallópárkányon, egy olajmécses és két tengerparti kavics, akkorák, mint egy bébiököl. Tengeri herkentyűk mindenfelé a szobában – uszadékfa, kavicsok, kagylók; egy váza tengeri fűvel; egy kötélsomó. Az éjszaka és az anyám illata – jázmin és terpentín; sós szél és virágföld.

A takarítónő rendet rakott, de még mindig hegyekben állnak a vázlatok és a festmények. Fogalmam sincs, mihez kéne kezdenünk az anyám műveivel.

Néhány festmény a padlón sorakozik a könyvespolcnak támasztva. Legelől a lerombolt West Pier képe a brightoni tengerpart felől. A móló csontváza kiemelkedik a hullámverésből.

Nem vezet hozzá palló, nincs menekülőút; csak egy rozsdásodó vasdarab rovarlábakon. Romlás és ellopott jókedv az építményben; az eltűnt fények és zenepavilonok érzete, hullámzó szoknyás lányok szelleme. Még a homályban is ki tudom venni, hogy háborog a tenger. Felöltik bennem, hogy az anyám tényleg jó festő volt.

Akaratom ellenére is felidéződik bennem egy emlék. Nagyon régen történt, álltunk a brightoni tengerparton, csak mi ketten, és figyeltük az égbolton cikázó seregélyek raját, ahogy éles szögben irányt változtatnak, hol erre, hol arra, mielőtt eltűnnek a lerombolt móló bordái között, mint egy füstfelhő, amit beszipant egy örvény.

– Miért nem ütköznek össze? – kérdeztem.

Az anyám lenézett rám.

– Az ösztönük vezeti őket – mondta –, és a bizalom. Aztán letérdelt hozzám, és megragadta a vállamat. – Kali, azt szeretném... – Zihálva szedte a levegőt, mint aki futott. Egy pillanatra úgy éreztem, mintha tényleg engem látna – csak engem –, és egyszerre fontossá válnék. De akkor leereszkedett az ismerős felhő, elborult a tekintete, és ahogy a karja aláhullott, bennem is semmivé lett a jó érzés.

– Nem, nem érdekes. – Elfordult, és elindult a partról, éles hangon szólva vissza a válla felett, hogy igyekezzek, mert nem érünk oda időben Alice-ért, akinek balettórája volt.

Én futottam utána a meredek parton, de a kövek csúszkáltak a talpam alatt, és olyan volt, mint azokban az álmokban, ahol képtelen vagy gyorsabban haladni, holott az életed múlik rajta.

Átpörgetem a többi festményt, majdnem mindegyik a Hét Nővér-sziklák absztrakt ábrázolása, vitorlások Seafordnál, kavicsok Beachy Headnél. Mindig csak a tengert festette – közel negyven év hullámai és hajói, kavicsos partjai és sirályai, noha a falunk tizenöt mérföldre van a parttól, krétakori agyag van alattunk tölgyerdőkkel, kék harangvirággal, turbolyával, galagonya sövényekkel, és a dombvidék vonala a fény és az évszakok szerint változik. Remek témákat adva egy tájképfestőnek, de az anyám minderről konokul nem vett tudomást.

A festőállványa az egyik sarokban, mindenféle szénceruzás dobozok és ecsetek. Festékes tubusokkal csurig megrakott faláda. Egy másik sarokban a viseltes fekete csizmája – rá sem tudok nézni –, a zöld selyemsálja az ajtóra akasztva. Ugyanolyan színű, mint a szeme. Mindig azt kívántam, bár tőle örököltem volna a szemem, ami sötétkék; Doug nagylelkűen ibolyakéknek nevezi.

De gondolni sem akarok Dougra. Most aztán nem. Képtelen vagyok rá.

Így van ez már egy ideje. Amióta megtaláltam a mobilját és minden szétrobbant, gondolni sem tudok Dougra. Amint gondolkozni próbálok azon, hogy mit jelent ez az egész, leblokkol az agyam, mintha egy takarót borítottak volna arra az agyterületre.

Amikor meghallottam a hangját a telefonban, őrzöngő düh szállt meg, fulladozva tudtam csak kimondani a szavakat: – Itt kell maradnom, hogy segítsek a temetésnél.

– De én is oda megyek... ott kellene lennem... nem csinálhatod ezt végig egyedül. Nem lenne jó. – Kihallottam a hangjából a büntudatot.

– Nem! – csattantam fel. – Nem akarom, hogy ide gyere. Megint csend lett. Aztán bontottam a vonalat.

Nem akartam mást, csak elfutni – olyan messzire, ahol már nem érhet el mindez. Betudhatná a beszédképtelenségemet a sokknak vagy a gyásznak, legalábbis kezdetben. Talán még meg is könnyebbülne valamennyire, hogy Sussexben maradjok Finn-nel. Ha mi távol vagyunk, tovább dolgozhat azokon a fontos megbeszéléseken, konferenciákon vagy előadásokon, amelyeket betervezett, és nem kellene azért stresszelnie, hogy hazaér-e a fürdetésre, és nem lesz lelki-furdalása, hogy megint egyedül intézem. Vagy ha úgy tetszik, szabadon találkozhat *vele*.

De nem gondolhatok ilyesmire. Most nem. Rettenetes ez az időzítés. Próbálok lélegzethez jutni. Nem akarok mást, csak menekülni. Minden porcikám azt kiáltja: *fuss!* Akárhol szívesebben lennék, mint itt; el akarok menni, jó messzire.

Koncentrálnom kell, hogy megtegyem, amit kell. Nincs hová futnom. Nagyon késő van, szúr a szemem, mintha ki akarna esni a fejemből. Meg kell keresnem a születési anyakönyvi kivonatot és eltűnni ebből a szobából.

Ekkor, mintha a gondolataim utat találtak volna Oxfordba, rezegni kezd a telefon a farmerem zsebében. Előrántom és elhallgattatom. Egész este hívogatott, de hallani sem akarom a hangját, a kifogásait, vagy ami még rosszabb, a beismerését.

Nem bírnám elviselni sem az igazságot, sem a hazugságokat. Ledobom a telefont a földre és letérdelek az iratszekrény előtt, feltépem az ajtaját. Megint csöng a telefon, berúgom az asztal alá. Pityeg, aztán elnémul.

Azért vagyok itt, hogy megkeressem az anyám születési anyakönyvi kivonatát. Amint megtalálom, megyek és lefekszem aludni Finn mellett, és nem egészen öt óra múlva arra ébredek majd, hogy a kisfiam nevet, énekel és kilógatva az öklét az ágy oldalán azt kiabálja: – Mama! Mama? Mam-a! – Én pedig teszem a dolgom, ahogy eddig; végigcsinálom a következő napot és az aztán következőt, mert akármilyen veszteség ért is, itt van nekem Finn.

A lefűzős dossziék meglepően rendezettek. Vannak orvosi iratok, köztük az egészségbiztosítási kártyája, információs anyag a vashiányról, és a sors iróniájaként egy negatív mammográfiai lelet három évvel ezelőttről. És kell lennie valahol egy vastag köteg kórházi iratnak. Remélem, nem találkozom velük.

Átlapozom a dossziékat – bankszámlakivonatokat, különböző ételrecepteket. De sehhol az anyakönyvi kivonat. Kiemelek egy „Személyes” feliratú dossziét, és kiborítom a tartalmát a szőnyegre. Van egy anyák napi üdvözlőkártya szívecskével, amelyet én készítettem kiskoromban ráragasztott flitterekkel, amikor még reménytelenül küzdöttem, hogy elnyerjem a szeretetét – vagy legalább a figyelmét. Itt van Alice tízéves korában készített festménye az almafáról, jóval ügyesebb, mint az én próbálkozásaim voltak, és további anyák napi kártyák – többnyire Alice-től. Aztán egy régi, kék légiposta-boríték, az anyám nevével és

egy kaliforniai címmel. Felismerem az apám kézírását. Gondos és fegyelmezett, minden egyes betű tökéletesen megformált.

Belenézek. Nem volna szabad. De nem állom meg. Kihajtva a kék papírt egyetlen, töredezett ívet kapok.

A dátum nagyjából egyezik azzal, amikor ide hozott minket Angliába Kaliforniából. Én olyan tíz hónapos lehettem.

Drága Elenám!

Még két hét, és itt leszel. Remélem, még megvan a papír, amire felírtam neked a járatok indulási idejét. Kris kivisz benneteket a repülőtérre, az ő telefonszáma is rajta van a papíron. De mielőtt megérkezel, szeretnék tisztázni néhány dolgot, mert nem tudom, mennyit fogtál fel abból, amiről beszélünk.

Azt tudnod kell, hogy én mindent megteszek azért, hogy boldog légy itt, Angliában. Törödni fogok veled, mindig, és Kalival is, amennyire csak tőlem telik. A ház nagyjából készen áll az érkezésekre, de tudom, hogy majd te szeretnéd magadnak otthonossá tenni, ezért nagyon egyszerűnek hagytam mindent, fehér falak, semleges szőnyegek az egész házban. Remélem, nem fogod túlságosan is egyszerűnek találni, de amint itt leszel, azt változtathatsz meg, amit csak akarsz, a függönyöket, a berendezést stb. Van egy hálószoba, ami az almafára néz, talán tetszene Kalinak. Jól esik elképzelnem, ahogy egy szép napon majd felmászik arra a fára.

Szeretném, ha azzal is tisztában lennél, hogy ragaszkodnunk kell a megállapodásunkhoz, amit a tengerparton kötöttünk, hogy előretekintünk, és nem nézünk vissza többé.

Ez nyilván nehéz lesz neked, tudom, és nagy lelkierőt igényel mindkettőnk részéről, de megéri, mert hinnünk kell abban, hogy az idő begyógyítja a sebeket.

És a gyógyulással együtt elhozza a megbocsátást is. Jó életünk lesz együtt, erről gondoskodni fogok.

Szeretném, ha tudnád, hogy megértem, milyen hosszú időbe fog telni, mire túljutsz a történteken. De erősen hiszek abban, hogy ez lehetséges. És neked is hinned kell ebben. Ahogy megegyeztünk, erről nem beszélünk többet – a saját érdekünkben.

Azt hiszem, szeretni fogsz itt, Sussexben. Sok tekintetben olyan, amilyennek mindig is képzelted Angliát. Takaros kis falu, van iskola is Kalinak, ha annyi idős lesz. A ház a főutca végén van, ahol elágaznak az utak.

A hálószobánk ablakából látni az útjelzőt és a körforgalmat, ezért is nevezik Útjelző Háznak. Büszke sussexi viktoriánus ház, vörös téglából és kovaköből rakott, eredeti tolóablakokkal, elég tágas helyiségekkel, bár kisebb és kevésbé levegős, mint azok az ingatlanok, amiket Kaliforniában megszoktunk. Van egy kedves (bár inkább kicsi) kertje, remélem, élvezni fogod. Jó hely egy új élet kezdetének.

Várni foglak benneteket a repülőtéren, és egyenesen ide hajtunk. Nagyjából két órás út a repülőtértől Sussexig. Én vonattal járok be mindennap Londonba a Cooksbridge állomásra, ami csak néhány mérföldre van a falutól, és ez így tökéletesen megoldható, bár hosszúra nyúlik tőle a nap. Valószínűleg az lesz a vége, hogy keresnem kell majd egy lakást Londonban, ahol hét közben néhány este megalhatok.

A munkám a cégnél érdekes, bár kimerítő, és noha Derwent úgy kezel, mint egy diákot, szerintem elégedett azzal, ahogy idáig teljesítettem.

Hiányzol, és már nagyon várom, hogy viszontlássalak. Tudnod kell, hogy én mindig szerettelek, és mindig is szeretni foglak.

Gray

A papír zörög, ahogy összehajtom és visszateszem a dossziéba. Úgy érzem magam, mintha berontottam volna egy szobába, amelyet valaki elfelejtett bezárni. Az apám felháborodna, ha tudná, hogy elolvastam a levelét. Bármi történt köztük annak idején, nincs jogom tudni róla.

De nyilvánvaló, hogy mi történt – a bűntudat szinte tapintható –, és teljesen logikus. Soha nem beszéltek Kaliforniáról vagy arról, hogyan ismerkedtek meg. Nincsenek családi sztorik a romantikus lánykérésről, és soha nem láttam esküvői fotóalbumot. Az anyám mindig azonnal magába zárkózott, ha Amerikáról kérdeztem. Most már tudom, hogy miért.

Nehéz elképzelnem az apámról, hogy ilyen szenvedélyesen csinál valamit, vagy erkölcsileg kikezdzhető viszonyba bonyolódik. De ez Kaliforniában történt a hetvenes években, és talán ő is más ember volt akkor, ahogy a választások és az erkölcsök is másmilyenek voltak. Soha nem hallottam, hogy Graynek nevezi magát. Ő mindig is Graham volt.

Nem lett volna szabad elolvasnom azt a levelet. Más sem hiányzott most nekem, mint annak a megerősítése, hogy min-

den házasság ki van téve a hűtlenségnek, és még az én egyenes apám is képes volt megcsalni a társát.

Azon tűnődöm, vajon Alice tud-e erről a viszonyról. Lehetőséges, hiszen ő és az anyám mindent megbeszéltek egymással. Hallottam, hogyan csevegnek a konyhában, miközben a Radio 4 szól a háttérben, a fazékban bugyborékol a spagettiszósz, Alice a leckéjét írja a konyhaasztalnál, de amikor bemegyek, mindketten elhallgatnak és rám néznek. Aztán Alice felugrik és helyet csinál nekem, vagy megkér, hogy segítsek a matekban, szinte már szájalmas az az igyekezet, amivel megpróbál bevonni – mintha az ő dolga volna éreztetni velem, hogy fontos vagyok. De egy ponton elkerülhetetlenül összenézünk az anyámmal Alice feje felett. Kimerítő lehetett a húgomnak, hogy folyton közénk kellett állnia.

De ez már régi mese. Most semmi esetre sem megyek bele ebbe.

Túl késő van.

A születési anyakönyvi kivonat nincs egyik dossziéban sem. Egyáltalán nincs itt.

Visszapakolok mindent a helyére és feltápszokodom. Az asztallapra támaszkodom. Érzem, hogy elszorul a szívem, érzem a testi valómban, ugyanakkor tompult is vagyok. Valahol a zsigereimben a fájdalom már a következő napra szervezi magát.

Az asztal rozoga, kacsaringós szúvájatok futnak a felszínén. Két fiókja van. Kihúzom az egyiket és úgy pillantok bele, mintha a születési anyakönyvi kivonatnak csodás módon ott kellene hevernie, csak rám várva. De a fiók képeslapokkal van tele. Közéjük túrok.

Agyagedények képe, néhány amerikai őslakos festmény, főként kocka formájú halak fekete és piros színben, szögletes arcok, szögletes szemek, vastag fekete körvonalakkal és cikcakkos vonalak a testeken. Szemembe ötlük egy férfiarcot ábrázoló festmény, és megfordítom a képeslapot. Egy ecuadori kápolnából való. Egyetlen mondatot írtak a lapra:

*Ma rád gondoltok
Susannah*

Megfordítom a többi is, egyenként, és egy pillanatig azt hiszem, hogy megbolondultam: rövidzárlat keletkezett az agyamban.

Minden egyes képeslapon ugyanaz a szöveg van, ugyanazzal a görcsös kézírással.

*Ma rád gondoltok
Susannah*

A legtöbb képeslapon kanadai postabélyegző van, de néhányat olyan helyekről küldtek, mint Taos, Új-Mexikó, Seattle, de vannak még távolabbi helyek is, Quito, Moszkva, Durban. Nem minden postabélyegző kivehető, de amit el tudok olvasni, azt mind ugyanazon a napon adták fel, május 6-án. A legkorábbi, amit találtam, harminchét évvel ezelőtt postázták. Az anyámnak júniusban van a születésnapja, tehát ezek nem születésnap üdvözlőkártyák.

Látom, hogy az újabb képeslapok, a kilencvenes évektől máig, a Susannah Gillespie Galériától érkeztek.

*Ma rád gondolkok
Susannah*

Mindent visszalököm, betolom a fiókot és kihúzom a másikat. Ceruzák és radírok, egy hámozókés, egy csomag Orbit rágógumi, egy körömrészlő, tapadó szélű jegyzettömbök, egy doboz Swan gyufa, egy ősrégi ezüstitokos rúzs.

Lüktetni kezd hátul a fejem, és érzem, ahogy szétterjed bennem a düh. Ki az, aki nem vesz tudomást egy csomóról a mellében? Csak ül és figyel, ahogy növekszik a bőre felszíne alatt, és nem tesz semmit? Könnyek csorognak le az arcomon, megadom magam a sírásnak, és levegőért kapkodva ráborulok az asztalra, miközben a könnyeim az arcomról a fiókba potyognak.

Aztán, ugyanolyan gyorsan, ahogy kezdődött, abba is marad. Belököm a fiókot, felállok, beletörlöm az orrom a ruhaujamba, nyelek egyet, belégzés, kilégzés. Semmi okom azt gondolni, hogy az anyám meg akart halni. Lehet, hogy csak legyőzhetetlennek hitte magát. Letörlöm az öklömmel a nedvességet az arcomról.

Az anyám nem hitt a betegségben. Amikor kicsik voltunk, valahányszor fejfájásra, hidegrázásra, lázra panaszkodtunk, azt mondta: – Ha arra gondolsz, hogy beteg leszel, akkor beteg is leszel.

A korábbi időkre gondolkok – amikor utoljára láttam őt jó állapotban. Augusztus volt, nem sokkal a diagnózis után. A kertben ültünk. Finn a székem mellett kúszott-mászott, földet tömött

a szájába, aztán kiköpte. Az anyám soványabb volt, és nagyon sápadt, mintha a csontváza leenné róla a húst. Felhajtott szárú régi farmerban volt, szokás szerint mezítláb, de a haja fakó, életelen, gyérülő, őszesebb. Nagyon kicsinek tűnt, a kék virágok háttere mintha fölé tornyosult volna.

Egy kanna tea és a citromtorta mellett ültünk, amit az anyám süített, de nem evett belőle. Egyik nap az irodában három nővel kellett interjúút készítenem a „mellrákkal élni” szekció számára. Miközben elmesélték nekem a nagyon személyes és borzalmas történeteiket, én csak az anyámra tudtam gondolni, hogy mikén mehet keresztül, és hogy ő soha nem beszélne ilyen őszintén velem. Utána az egyik, nagyjából az anyámmal egykorú nő hosszan szorongatta a kezemet, és azt mondta, hogy a weboldalunk „életmentő”. Amikor bejelentkezett és megnézte a videókat, amelyeken mások beszélnek a hasonló helyzetükről, ráébredt, hogy nincs egyedül.

De az anyám, aki egyenes háttal ült a fehérre festett kerti széken, annyira egyedül volt, hogy fájt ránézni. Ő soha nem találta vigaszt abban, hogy olyan emberekkel készült videofelvételeket néz, akik ugyanebben a betegségben szenvednek. Még megemlíteni sem volt érdemes neki az új szekciót a weboldalon. Nem bírtam elviselni a látványát, ezért inkább a pirospozsgás Finnt néztem a kantáros nadrágjában, aki mellettem guggolva belefúrta dundi öklét a földbe.

Doug nyilván érzékelte a növekvő feszültséget, mert a magas virágokra mutatva azt mondta, már-már kétségbeesett hangon: – Gyönyörű a színük, mik ezek?

– Farkasölő sisakvirág. – Az anyám hálás mosolyt küldött felé. Még a legvégén is, amikor már olyan sovány volt, hogy

a járomcsontja szinte kiszúrta a bőrét és a zöld szeme besüllyedt a szemüregébe, még mindig gödröcskék jelentek meg az arcán, ha mosolygott. Aztán elmondta nekünk, hogyan készítenek Nepálban halálos mérget ennek a növénynek a gyökereiből, de a kínai orvoslásban, méregtelenítve, gyógyító tonik lesz belőle.

– Halál és megváltás – mondta –, egyazon gyökérben.

Finn kúszásban megindult a kék virágok felé. Felpattantam és visszahúztam, de az anyám meg sem mozdult.

A kék ég felé fordította az arcát.

– Nagy virágai mérgezők – mondtam rájuk mutatva. – Ne fogd meg őket. – De szerettem volna megrázni az anyám vállát és ráüvölni: – Te jó ég! Itt van az unokád! Már az sem érdekel? Nem látod? Nem akarod megismerni, mielőtt meghalsz?

De természetesen visszanyeltem a szavakat, csak elfordultam tőle, és letettem Finnt a fűre, távolabb a farkasölő virágtól.

Aznap túl sokáig maradtunk kinn a kertben, és bizonyos tekintetben minden olyan volt, mintha semmi nem változott volna. Az anyám roppant figyelmes volt Doughoz, ahogy más-kor is, kérdezgette az egyetemi ügyekről, a legújabb könyvéről, szelt neki egy második, vastagabb szeletet a tortából. Finnt nem kínálta a süteményből, nekem kellett megkérdeznem, hogy kap-hat-e.

És akkor látszott, hogy meglepődik, és kicsit zavarba jön.

– Igen, persze, elnézést.

A maga hűvös módján rámosolygott Finnre, aki az ölemben ülve a tőlem kapott tortacsücsköt majszolta, és mindkettőnket beterített morzsákkal. A kicsi felnézett rá, visszamosolygott, és láttam, hogy anyám arca ellágyul. Odahajolt hozzá és megérintette a lábujjait az ujjá hegyével.

– Ízlik a torta? – kérdezte kedvesen. – Igen?

Aztán elhomályosult a tekintete, pislogott, és máshová nézett, miközben Finn továbbra is őt bámulta a nagy barna szemével. Éreztem, hogy elszorul a torkom, és Finn fejére tettem a kezem. A mellettem ülő Doug megmerevedett, talán érezte a közeledő vészt. De én beszélni kezdtem – Finn étkezési szokásairól mondtam valamit, arról, hogy amikor először próbáltam neki szilárd ételt adni, nem köpte ki, ahogy a csecsemőgondozási könyvek írják, hanem lelkesen befalta. Mialatt én fecsegtem, az anyám az eget bámulta, szórakozottan bólogatott, begyűjtve, amit még lehet, mielőtt eltávozik arra a sötét helyre.

Nem tudtam rászánni magam, hogy egyenesen rákérdezzek a kezelésre, amit visszautasított. Nem voltam képes felemelni a kezem, hogy megérintsem az övét; hogy elmondjam, mennyire sajnálom, rettenetesen sajnálom, és minden problémánk, félreértésünk és haragunk dacára szeretem; hogy ez elviselhetetlen – hogy nem halhat meg. Nem tudtam elmondani neki, hogy nemcsak őt hibáztatom a rossz kapcsolatunkért, hanem magamat is. Mindketten tehetünk róla. Nem tudtam elmondani az anyámnak, hogy szeretem.

Csak egy valami volt más köztünk azon a napon. Miután bekötöttem Finnt a gyerekülésbe, megkerestem az eltűnt maciját, bepakoltam a gumicsizmáját, a képeskönyveit, az üvegeket és a ruhákat a csomagtartóba, ráförmedtem Dougra, mert nem hozta le a hordozható kiságyat, egy percre mindannyian megálltunk a kocsinál. Az anyám hirtelen kitérte a karját, magához vont és arcon csókolta.

– Vigyázz magadra, drága szívem.

Hosszú évek óta nem szólított így. A szavai olyan szorosan csomózódtak a szívemre, hogy alig kaptam levegőt, csak mosolyogtam, aztán beszálltam a kocsiba Finnhez és Doughoz, letekertem az ablakot, hogy elbúcsúzzam, viszlát, nemsokára.

De nem láttam őt viszont; nem látogattam meg az utolsó napig, ami pontosan egy hete volt. Alice hívott fel hajnali ötkor, és nekem fel kellett állnom a bőrfotelből és ide jönnöm.

Felegyenesedem. Nem kéne már itt lennem ebben a szobában. Ez rettenetes.

Annyira fázom, karikatúraszerűen fázom – szabályosan vágog a fogam. Két kézzel törlöm meg a nedves arcom. Nem csoda, hogy Alice képtelen volt ide feljönni.

Ahogy kilépek a műteremből, meglátok egy alakot, aki némán és mozdulatlanul áll a lépcső alján. Nem ég a villany az előszobában, és egy zavarodott pillanatig azt hiszem, hogy kísértetet látok, aki értem jött. Aztán rájövök, hogy az apám az.

– Ó! Felébredtél? – kérdezem. De az ő szobája a folyosó másik végén van. A műterembe indulhatott, de meghallotta, hogy ott vagyok, és megállt, mert nem akar még az én gyászommal is foglalkozni. – Feljössz?

Nem válaszol, nem is mozdul. Egy másodpercre felmerül bennem, hogy mindjárt összeesik.

De ahogy megyek le a lépcsőn, megérezem rajta a whiskyt.

Észreveszem, hogy enyhén dülöngél. Soha életemben nem láttam még részegnek az apámat, és tudom, még mielőtt meg-

hallanám a hangját, hogy kiábrándító lesz. Nem illik hozzá ez a szag. Hetvenkét évesen is magas, egyenes hátú. Meg sem moccan, de faközöld szeme megállapodik az arcomon.

– Nagyon szeretett téged – mondja minden bevezető nélkül, mintha csak egy beszélgetés közepén tartanánk, amire soha nem került sor. Feltűnik, hogy most sokkal erősebben hallatszik az edinburgh-i akcentusa.

Elhajlok az alkoholpára elől.

– Igen, és én is szerettem őt.

– Istenem, Kali. Annyira hasonlítasz hozzá, és ez volt az igazi probléma. Mindketten nagyon makacsok vagytok, és végül elmélyült az árok köztetek. De nagyon szeret... szeretett téged. És Finnt is szerette... ezt tudnod kell.

– Semmi baj, apa. Tudom. Semmi baj.

– Csak neki olyan... olyan szörnyű... Olyan sok nehéz, bonyolult emléke volt. És ezek álltak útjában mindig a kettőtök...

– Kérlek, apa. — Nem akarom, hogy arra emlékeztessen, milyen csődtömeg voltam én, és milyen hibátlan volt Alice. De ő felemeli a kezét, hogy elhallgattasson.

– Ő soha nem... – igyekszik jól artikulálni. – Te nagyon sok mindent nem tudsz az anyádról. Istenem, Kali, mennyi mindent... – Nyel egy nagyot, és kissé kileng a felsőteste, előre-hátra dülöngél. Ritkán szólít Kalinak, szinte mindig Kalnak hív. Különös hatással van rám, hogy a teljes nevemet hallom a szájából; az egyik részem megenyhül, a másik lefagy.

Feltételezem, hogy az anyám boldogtalan gyerekkorára céloz – még kicsi volt, amikor meghalt az anyja, az apját pedig annyira utálta, hogy soha nem beszélt róla. De az is lehet, hogy a kaliforniai viszonyára utal az apám. Valószínűleg be akar avat-

ni a részletekbe, mintha ez megmagyarázná, hogy miért volt neki olyan nehéz az anyámnak lennie. Talán a gyűlölt apjára emlékeztettem.

– Oké – mondom. – És mégis mi az, amit nem tudok róla?
– Vesz egy nagy levegőt. – Apa?

– Nyilván nem voltam itt eleget. – Megköszörüli a torkát. – Amikor kicsik voltatok. Magadra hagytalak, és ezt már nagyon bánom. Tényleg. – Ekkor a szemembe néz. Az ő szeme mélyen üllő, halvány véreres. Kétségbeesetten szeretném elkerülni a tekintetét, de kényszerítem magam, hogy ne tegyem.

– Szentséges isten! Az az igazság, hogy nem bírtam az állandó drámát. Te meg az anyád... – egyre hangosabban beszél, és váratlanul kitör: – Lehetetlenek voltatok! – Kezdünk rátalálni az ismerős családi terepre.

Felmerül bennem, hogy ezt közlöm is vele, igen, valószínűleg többet kellett volna itt lennie, de nem vagyok biztos abban, hogy ez valóban így van. Mi haszna lett volna, ha megpróbál beszállni?

Az apám tartotta a tíz lépés távolságot, mert idegenek tőle az ilyen zűrös női érzelmek, és ép ésszel ezért senki sem hibáztathatja. Elviselhetetlen lehetett a helyzet tizenéves koromban, amikor öltük egymást az anyámmal, én üvöltöttem és az ajtókat csapkodtam, az anyám bezárkózott, és nem foglalkozott velem, egész idő alatt az agyára mentünk egymásnak, de szó szerint beférkőztünk egymás fejébe.

Aztán jött a megbánás – én zokogtam, ő simogatta a hajam és azt mondogatta, hogy szeret, mindig is szeretett, nem számít, mit teszek vagy mondok. Emlékszem, milyen puhának éreztem a testét a fülem alatt, hallgattam a kordulásokat és sóhajokat

a hasában, az egyenletes szívverését, amíg átmenetileg békét kötöttünk. Aztán órákkal – percekkel, másodpercekkel – később kezdtük előlről, valami megváltozott, megnyomtak egy gombot benne vagy bennem, és újra marni kezdtük egymást. Nem csoda, hogy az apám annyiszor maradt Londonban, ahányszor csak tudott.

Egyszerre szörnyű fáradtság tör rám.

– Figyelj, apa, tényleg nem számít. – A lépcsőkorlátnak döntöm a vállamat. – Te mindent megtettél. Egyáltalán nincs miért szemrehányást tenned magadnak.

– Én mindig pontosan ugyanúgy kezeltelek téged, mint Alice-t, nem igaz? Mindig. Pontosán ugyanúgy.

– Igen. – Rájövök, hogy ez valóban igaz. – Ez tényleg így volt. – Csak az anyám mutatta ki nyíltan, hogy sokkal több örömet talál a húgomban, és sokkal jobban ki tud jönni vele.

Az apám megragadja a kezem, és a vállához szorítja. Durvának érzem a tweed szövetét, a keze jéghideg és kéréses, de meglepően erős.

– Hagynom kellett volna, hogy... Azt kellett volna tennünk... – motyogja. – Akkor jobb lett volna. Ő azt akarta...

– Mit, apa? Mi akart?

– Istenem. – Behunyja a szemét. – Jaj, istenem. Ez nem igaz.

– Kérlek, apa. Kérlek. – Megveregetem a kezét a szabad kezemmel. Összefüggéstelenül beszél. Nem igazán tudja, miket mond. Rájövök, hogy még ha van is számomra valami mondánivalója, én azt nem nagyon akarom hallani. Túl sok ez nekem.

El akarom tüntetni magam erről a lépcsőről. Szeretnék valahol másutt lenni.

– Nézd, apa, ezek már ősrégi történetek, különben is, a végén már egész jól kijöttünk egymással, ugye? Egész jól kijöttem anyuval.

Meginog, és hirtelen eltorzul az arca. Mintha elernyednének az izmai, felfedve annak az öregembernek a vonásait, akivé hamarosan válik. Mintha a gyász és a whisky lehántott volna róla egy réteget, és most csupaszon mutatkozna előttem.

Amióta az eszemet tudom, az apám volt az önfegyelem szobra, magas, méltóságteljes, papos férfi a maga sziklaszilárd rutinjaival, aki a távolból tartotta horgonyon a családját. Ám most átrendeződik az arcberendezése, lehet, hogy mindjárt sírva fakad.

De aztán megmerevedik, újra kihúzza magát és megfeszíti az állkapcsát. Soha nem engedne meg magának ilyesmit, még ebben a rémes állapotában sem. Felszege a fejét és elnéz fölöttem a lépcsőn, mire én is megfordulok, mintha titokban mindketten azt várnánk, hogy anya kilép a műterméből, Medúza-hajjal, és ránk parancsol, hogy fejezzük be ezt az ostobaságot, és menjünk lefeküdni. Sötét a lépcsőpihenő, csukva az ajtó.

– Nos – mondja az apám a torkát köszörülve –, azt hiszem, ideje lefeküdni.

A lába térdben megbicsaklik, ahogy lassan elvonul.

Én állok a lépcsőn, hallgatom a távolodó lépteit, és érzem, ahogy az üresség beszívárog a csontjaimba, mintha én is cserbenhagytam volna az apámat. Hogy bír aludni abban a szobában, abban az ágyban, amelyben még csak most halt meg az anyám? Mennyire egyedül érezheti magát!

De talán így van jól – talán azért ragaszkodunk a helyhez, mert csak az a hely maradt meg nekünk.

